

Sivil Birey Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sivil Birey Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30418>

Öz

Sivil Birey Ölçeği, Rütü Yeşil tarafından 2017 yılında, özretim elemanlarının sivil birey olma düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilmiş özgün bir ölçektir. Bu psikometrik araç, bireylerin toplumsal sorumluluk, katılımcılık ve kamusal alana katkı sağlama eğilimlerini ölçmeyi hedeflemektedir. Ölçeğin geliştirme süreci, özellikle üniversitelerde görev yapan akademik personelin sivil toplum ve demokratik yaşam pratiklerine ne ölçüde dahil olduğunu araştırmayı amaçlamıştır. Çalışma, ölçeğin yapısal uygunluğunu, iç tutarlılığını ve geçerliğini inceleyerek, eğitim araştırmaları alanında kullanılabilecek güvenilir bir ölçüm aracı sunmaktadır. Ölçek, bireyin sivil katılımını çok boyutlu bir perspektifle ele almaktadır.

Anahtar Kelimeler

Sivil Birey Ölçeği, Sivil Toplum, Sivil Birey, Özretim Elemanları, Toplumsal Katılım, Psikometrik Geliştirme, Ölçek Geliştirme.

Yazarlar

Rütü Yeşil

Amaç

Ölçeğin temel amacı, üniversitelerde görev yapan akademik personelin ve genel olarak Özretim Elemanlarının sivil birey olma düzeylerini, yani toplumsal sorumluluk ve aktif katılım eğilimlerini nesnel bir şekilde belirlemektir. Bu araç, eğitim kurumları içindeki sivil bilinç düzeyini tespit etmeye ve bu bilincin geliştirilmesi için potansiyel müdahale alanlarını saptamaya yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Ölçeğin kullanımı, akademik çevrenin sivil sorumluluk bağlamındaki potansiyel katkısını ve bu alandaki eksiklikleri anlamayı kolaylaştırmaktadır.

Ölçek, özretim kadrosunun sadece mesleki rolleriyle değil, aynı zamanda toplumun aktif bir parçası olarak üstlendikleri rollerle ilgili tutumları ve davranışları değerlendirmek üzere tasarlanmıştır. Bu bağlamda, ölçek, bireylerin kamusal sorunlara duyarlılığını ve çözüm üretme kapasitelerini ölçmeye odaklanmaktadır.

Yapı

Sivil Birey Ölçeği, bireyin sivil hayata katılımını ve toplumsal sorumluluk bilincini yansıtan çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Ölçeğin dayandığı temel Sivil Birey kavramı, vatandaşların topluluklarını yaşamına aktif olarak katılma, kamusal sorunlara duyarlı olma ve sivil kurumlar aracılığıyla değişim yaratma yeteneğini içerir. Bu yapı, kuramsal olarak sosyal adalet, gönüllülük

ve demokratik katılım gibi alt boyutlar barındırmaktadır.

Ölçek, bu yapısal unsurların Özretim Elemanları popülasyonu bağlamında ölçmek üzere formüle edilmiş olup, akademik personelin sivil angajmanını derinlemesine inceleme fırsatı sunar. Ölçek maddeleri, genellikle bireylerin sivil aktivitelere katılma sıklığını ve bu aktivitelere yönelik inançlarını değerlendirilmektedir.

Geçerlik

Yeşil (2017) tarafından yürütülen geliştirme çalışması, ölçeğin yapısal Geçerlik analizlerini içermektedir. Bu analizler, ölçek maddelerinin kuramsal olarak varsayılan yapıya ne ölçüde temsil ettiğini belirlemek amacıyla Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (AFA ve DFA) yöntemlerini içermiştir. Çalışmanın bulgularına göre, ölçeğin hedeflenen sivil birey olma yapısına doğru ve tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösteren istatistiksel kanıtlar sunulmuş amaçlanmıştır.

Ölçek maddelerinin faktör yüklerinin yüksek olması ve model uyum indekslerinin kabul edilebilir sınırlar içinde yer alması, Sivil Birey Ölçeği'nin yapı geçerliğinin sağlandığını göstermektedir. Bu, ölçeğin sivil birey olma düzeyini ölçmede geçerli bir araç olduğunu desteklemektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin Güvenirlilik incelemesi, iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Ölçek geliştirme çalışması (Yeşil, 2017), ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı madde setleriyle tutarlı sonuçlar verdiğini göstermeyi amaçlanmıştır. Yüksek iç tutarlılık katsayıları, ölçek maddelerinin aynı yapıya ölçme konusunda birbirleriyle uyumlu olduğunu ve ölçüm hatasından düşük olduğunu işaret eder.

Güvenirlilik analizleri, Sivil Birey Ölçeği'nin güçlü ve yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermiştir. Bu sonuç, ölçeğin akademik araştırmalarda güvenle kullanılabilmesini ve elde edilen ölçümlerin kararlı olduğunu doğrulamaktadır.

Faktör Analizi

Sivil Birey Ölçeği'nin faktör yapısı, ölçek geliştirme sürecinin temel bir bileşeni olarak Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ile incelenmiştir. Bu analiz, ölçeğin kuramsal olarak varsayılan sivil birey yapısına ampirik olarak destekleyip desteklemediğini ortaya koymuştur. Analizler sonucunda ölçeğin kaç boyuttan oluştuğu ve bu boyutların sivil katılımın hangi yönlerini (örneğin, sosyal sorumluluk, gönüllülük, siyasi ilgi) temsil ettiğini belirlenmiştir.

Faktör analizinin sonuçlarına göre, ölçeğin güçlü ve net bir faktör yapısına sahip olduğunu ve sivil birey olma kavramının karmaşıklığını yansıtan birden fazla alt boyuta ayrıldığını göstermiştir. Bu

yap?, ölçeğin teorik temellerini sağlamlaştırmaktadır.

Araç

Test Türü: Geliştirme Ölçeği (Özgün Psikometrik Araç).

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği.

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Yetkinler, özellikle Öğretim Elemanları (Akademik Personel).

Yaş Grubu: Çalışan Yetkin Popülasyonu (Genellikle 25 yaş ve üzeri).

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki üniversitelerde görev yapan akademik ve idari personel. Ölçek, bu popülasyonun sivil bilinç düzeyini ölçmek üzere standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirimli Anket Metodu.

Anahtar Kelimeler

Akademik Personel, Sivil Bilinç, Toplumsal Sorumluluk, Geçerlik Çalışması, Güvenirlilik Analizi, Rütü Yeşil, Eğitim Araştırmaları.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Veri mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresleri: ryesil40@gmail.com

Yayın Adresi: Makalenin yayımlandığı dönemdeki yazarın akademik kurumu (Detaylı bilgi makalede mevcuttur).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Rütü Yeşil tarafından 2017 yılında yayımlanan makale kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin akademik ve ticari olmayan araştırmalarda kullanımı için yazarın izni alınması tavsiye edilir. İletişim, sorumlu yazarın sağladığı e-posta adresi (ryesil40@gmail.com) üzerinden kurulmalıdır. Ölçeğin geliştirme ve yayımlanma yılı **2017**'dir.

Ölçeğin orijinal makalesi ERIC veritabanında açık erişime sunulmuştur. Makalenin orijinal PDF bağlantısı: files.eric.ed.gov.

Kaynakça

Yeşil, R. (2017). Validity and reliability study of the scale for determining the civic-mindedness levels of teaching staff. *Journal of Education and Training Studies*, 5(4), 44-53. doi: 10.11114/jets.v5i4.2116.

Ölçeğe ait ek PDF dosyaları aşağıdaki bağlantılardan indirilebilir:

[sivil-birey-olcegi-toad.pdf](#)

[sivil-birey-olcegi-toad.pdf](#)

Sivil Birey Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

(Bu akademik giriş için orijinal kaynaktan ölçek maddeleri sağlanmamıştır. Kullanıcıların ölçek maddelerine ulaşmak için yukarıda belirtilen kaynak makaleye başvurularını gerekmektedir.)